

unddraget fra communale Byrder, thi den egentlige Forstjæl i Skatterne er i Forhold til dette ikkun en ringe Ting. Et æret Medlem fra Standerborg (Hjerrild) udtrykte sig ogsaa i den Sag med megen Livlighed, idet han fremhævede, hvorledes det gik til i Communalraadet, at man sagde: vi ville have en Skole, vi ville have en Vei, og saa svarede de Andre fra den anden Side: ja, det troe vi nok, at I ville have det, for det koster Jer ikke Noget. Det er virkelig den rette Opfattelse af Sagen, det er egentlig den Udsævning, hvorom det dreier sig, og denne Udsævning er der jo ikke Tale om at give Erstatning for, altsaa er Erstatningspørgsmaalet jo i det Væsentlige et særskilt Spørgsmaal. Ligesaameget som man imidlertid vil fremføre for Retfærdigheden eller Billigheden eller hvad man vil kalde det, at godtgjøre den Forstjæl, som er i de egentlige Hartkornsskatter, ligesaameget og langt mere er der for, at denne Forstjæl i de communale Byrder aldrig burde have været til. Fra 1802 kan man ikke tvivle om, at det var Statens bestemte Beslutning, ikke mere ved Besætningen at tage Hensyn til denne Forstjæl (Hør!) og her — det gjør mig ondt for den ærede Rigsdagsmand, som saa lidt kan taale at høre Sligt om de Store og de Smaa — her maa jeg dog gjøre den simple Bemærkning, at Narraagen, hvorfor man i de mindre Parceller holdt paa det frie Hartkorn, det var ikke, fordi man troede, at Staten efter almindelige Principer ikke skulde kunne flytte sig derfra, men ganske simpelt, fordi man havde den fulde Overbeviisning, at man i det frie Hartkorn havde et godt Svogerskab, et godt Fætterskab, at det var af det Slags Slægtskab, som bedre vidste at gjøre sin Mening gjældende end mange Tusinde ellers. Det kan aldeles ikke hjælpe, at vi ville forbigaae det; thi det ligger klart som Solen og jo mere vi prøve paa at snakke os fra det, desmindre troer man paa, at det ærlig er Meningen at komme over til noget Andet (Hør!). Vende vi os nu altsaa til det Spørgsmaal, som staaer tilbage — thi her troer jeg, at vi have afgjort det med Udsævningen — Afsløsningsens Værdi, saa siger jeg, at der ikke i den almindelige Betydning, det vil sige i den rigtig farlige Betydning, er

nogen væsentlig Skatteulighed tilstede, om det end skulde vedblive i nogen Tid, at der af een Tid Hartkorn svares noget mindre Gammelstat end af en anden. Den hele Gammelstatindretning er nemlig i sig selv saa forvirret, at om der er en Smule Forvirring mindre eller mere, saa gjør det hverken fra eller til. Vi kunne altsaa med den største Rolighed — og nu vender jeg mig til at coquettere med de Herrer Zyder — tilfredsstille dem allesammen ved at give dem den Lighed, som de i Grunden begjære, uden at gaae et eneste Skridt ind paa Besætningsudsævningen ved en saakaldet Erstatning. Men skulde vi gjøre dette — her kommer jeg atter til at coquettere med alle de Mænd i Forsamlingen, som ønske at afslutte en god Fred med den forbigangne Tid, den forbigangne Tid, som i een Henseende har paabyrdet os en Fordring, som den største Mængde, jeg har dog min Samvittighed fri, men som den største Mængde, siger jeg, har tiet til, og Mange have givet sit fulde Bifald — skulle vi forsøge vore nye Kræfter, første Gang, vi forsøge dem alvorligt, til at frigjøre os, saa at sige, fra os selv i den nærmeste Fortid? Dette vilde efter min Overbeviisning være uklogt, og dette troer jeg er Hovedbetragtningssaaen her. Det er udgaaende fra dette Standpunkt, at jeg siger, at det er billigt, og overlader til den ærede 6te kjøbenhavnske Rigsdagsmand (Mourier) at sige, det er retfærdigt. Vi komme hinanden saa nær i dette Punkt, at Forstjællen kun vil komme til at dreie sig om, hvormeget min Billighed vil indrømme, og hvormeget hans Retfærdighed kan slaae af. Men Afgjørelsen herom bliver et Spørgsmaal, som vil foresligge paa et sildigere Standpunkt og jeg vil derfor ikke forfølge Forholdene videre. Det er mig aldeles ikke om at gjøre at imødegaae alle de Argumenter, som ere fremførte, og jeg skal med Fornøielse lade dem staae, baade de grundmurede og dem, som kun svæve i Luften. Jeg haaber, at Forsamlingens Stemning, og det er dog den, vi tilsidst komme til at holde os til, er nogenlunde entig om at fremme Loven, og om at bringe det meest mulige ud af den i Overeensstemmelse med Regjeringen (Ja! Ja!).

N. Sørensen: Ved at indlade sig alts